

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na $\frac{1}{2}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1905. Leto XXII.

Obseg: Sosea Razumnika govedoreja. — Poučno potovanje v Švico. — Karbolinej in sadjarstvo. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Sosea Razumnika govedoreja.

(Konec.)

„Kopitar se je vestno držal Razumnikovih nasvetov. Pošiljal je pridno junice z mladim bikom na pašo, mešal je nasvetovana dražila med krmo in je rekel vimena mlesti. Zelo vesel je opazil, da sta se dve junici pričeli že čez tri tedne pojati, da jih je bilo mogoče ubrejiti. Pri tretji junici so bila pa vsa sredstva zaman.

„Ta junica je $2\frac{1}{2}$ leta stara, kajti dvakrat je že menjala zobe in še vedno ni breja.“ je jadikoval Kopitar.

Razumnik je junici odprl gobec, potem je dejal:

„To je res.

Junica ima že 4 stalne zobe, torej je dovolj stara, da bi se lahko že pojala, oziroma je že prestara.“

„Kaj naj z njo počnem?“ vpraša Kopitar. „Bojim se, da jo bom moral vendarle mesarju prodati. Mesar mi sedaj seveda ne bo dal več toliko zanjo, kakor pred

tedni, ko je bila še debela.“

„Morda se bo dalo vendar še pomagati,“ pravi Razumnik. „Poskusimo to junico s silo ubrejiti.“

„Kako je to narediti?“ vpraša Kopitar. „Meni je vse prav, samo da kaj dosežem.“

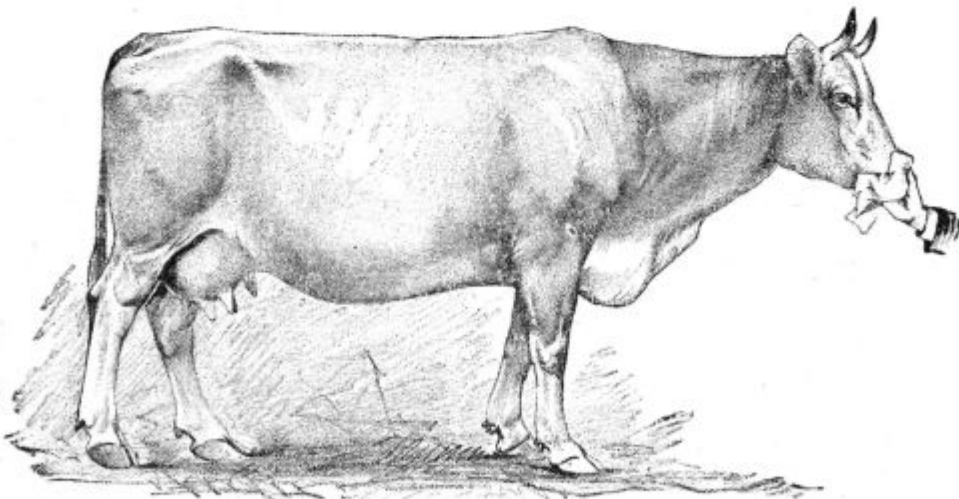
„Če se ktera druga krava poja, vzemi nekaj sluzi ki ga izceja, in namaži z njim po sramnici telico,“ poučuje Razumnik. „Potem privedi k junici bika. Bik jo zaskoči, in čez tri do štiri tedne se bo junica pojala in se morda ubreji.“

Škoda bi bilo to lepo žival mesarju prodati.“

„Tale krava tukaj se ravno poja,“ pravi Kopitar. „Precej danes poskusim po tvojem nasvetu. Kaj naj pa naredim z ono staro kravo?“

Stara je že 10 let in mislim, da bo bolje, če je ne pripustim več, temveč jo mesarju prodam. Storim to sicer težko, kajti ta krava je zelo mlečna in vedno koti prav lepa in zdrava teleta.“

„Potem jo obdrži še naprej za pleme,“ priporoča

Podoba 103.

Mašenje nosnic, da se kašelj povzroči.

Razumnik. „Dobre plemenske krave, ki je zdrava, ki ne kašlja in daje veliko mleka, ni odstraniti. Dobra stara krava je mnogokrat za pleme več vredna kakor dve mladi. Drugače je seveda, če krava kar naprej pokašlja in se je bati, da je jetična.“

„Ta krava sploh še ni nikdar kašljala,“ pravi Kopitar. „Bila je vedno zdrava.“

Razumnik je vzel staro ruto in je z njo zamašil kravi obe nosnici (glej pod. 103.). Ko je ruto odvzel, ni krava nič zakašljala. Razumnik je nato kravi z roko hrbet vdrl (glej pod. 104.). Tudi to je krava mirno pustila, ne da bi kašljala.

Tudi koža je bila še mehka, voljna in gibčna.

„Ta krava je bolj zdrava in za pleme sposobnejša kakor mnogo mladih krav in junic,“ pravi Razumnik po daljšem preiskovanju.

„Obdrži jo za pleme, dokler bo zdrava in krepka. Ne bo ti žal. Od mesarja danes tako ne dobiš dosti več za kravo kakor čez dve ali tri leta.“

„Rad te ubogam,“ pravi Kopitar. „Kaj najpa naredim s tole kravo tukaj: vdrtja je za pleči in daje malo mleka. Tudi 1 1/2 letna junica, njena hči, je ravno tako vdrtja.“

Razumnik ogleduje kravo.

„Krava je res prav grdo vdrtja,“ (glej pod. 105.) vzklikne Razumnik. „Le odstrani jo; ravno ta napaka se posebno rada podejuje.“

„To pač vidim na njeni

hčeri,“ pravi Kopitar; „pojdiva jo pogledat!“

Šla sta k junici (glej pod. 106.) ter sta jo ogledovala.

„Čisto kakor mati,“ pravi Razumnik. „Starost se vjema; zobovje kaže, da je 1 1/2 leta stara. Za mesarja, in za drugega nič. Čim prej gresta ti živali iz hleva, tem bolje za tvoje pleme.“

Razumnikove nasvete je Kopitar vsestransko upošteval, in ni se mu bilo treba kesati.

Tretjo telico je dal Kopitar s silo zaskočiti.

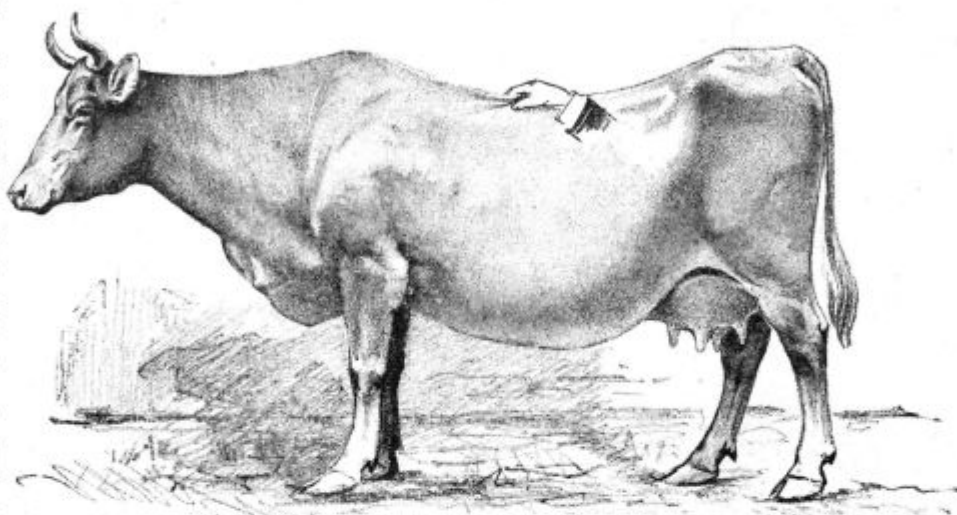
Čez tri tedne se je pomišljala, in ko je bila zopet zaskočena, je ostala breja na veliko veselje Kopitarjevo. Čez 42 tednov je junica, ki je med tem časom zelo zrastle in je bila postavna, skotila lepo in močno tele. Bila je pa sedaj, ko je dobila tele, že 3 1/2 leta stara.

Kopitar je odslej upošteval svojo britko izkušnjo. Nič več ni svojih junic, ki so bile namenjene za pleme, v drugem letu pital. Slaba izkušnja in Razumnikove besede so ga temeljito poučile in izpreobrile.

Poučno potovanje v Švico.

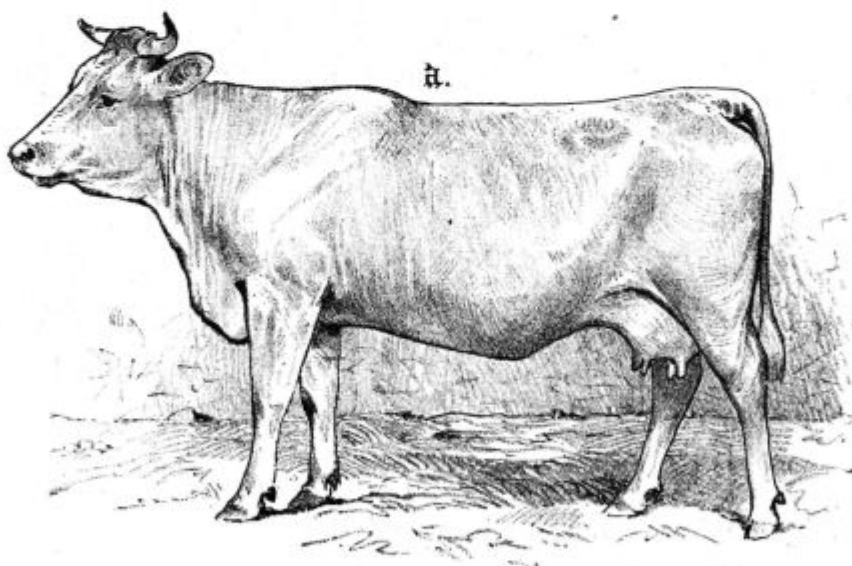
23. Pot v apencelske planine.

Dan 24. avgusta je bil določen za pot v apencelske planine. Želeli smo si tamkaj ogledati planine „Ober-Kamor“, „Unter-Kamor“ in „Grässhalden“, ki ležijo po 1500 do 1900 m visoko in so znane zaradi svoje zgledne uredbe in zaradi vzornega gospodarstva. Močno nas je tukaj zanimalo tudi nabiranje vode za napajanje živine in vse dotične naprave, ki so stale na eni planini okoli 7000 K, na drugi pa 2200 K. Vse to bi bili še radi ogledali. Žal pa, da je deževno vreme preprečilo naš izlet. Že na večer se je kazalo, da nastopi neugodno vreme, v noči se je pa napravil tako silen dež, da ni bilo misliti na to pot.

Podoba 104.

Vdiranje hrbta, da se kašelj povzroči.

Podoba 105.

Za pleči (pri a) vdrtja krava.

Vsled tega je tudi izostala.

24. V zimski kmetijski šoli in mlekerski postaji Kusterhof v Rheineku.

Namesto na apencelske planine smo morali dne 24. avgusta oditi naravnost v Rheinek. To je bila zadnja točka našega šviškega programa. Ogledati smo si hoteli tukaj še uredbo zimske kmetijske šole in mlekersko postajo Kusterhof.

Iz St. Gallena v Rheinek smo se vozili mimo Rohrschacha ob Bodenskem jezeru. Dol do Rohrschacha smo zasledovali same sadne vrtove, koder se je pasla goveja živina. Ko smo pa zavili proti Rheineku, smo zopet zagledali njive in — vinograde. Ta nagla izprememba je vzbujala splošno pozornost med izletniki.

Ko smo v Rheineku izstopili, nas je pozdravil g. ravnatelj Wyssmann, ki smo se z njim seznanili že prej v Andvilu. Odšli smo v njegovi družbi koj v zavod, ki leži prav v Rheineku.

Kusterhof je majhna graščinica, ki jo je prepustil v šolske namene vitez Kuster. Odtod tudi ime. Šola Kusterhof je dvoletna zimska kmetijska šola, ki traja od novembra do aprila. Ker so prostori omejeni, je omejeno tudi število učencev. Preteklo leto je obiskovalo zavod 34 učencev. Pouka je po 6 ur na dan; zjutraj je šola od 8 do 12, popoldne od 2 do 4. Na zavodu delujejo 3 stalni in 9 pomožnih učiteljev. Glavni strokovni predmeti so travništvo, živinoreja, mlekarstvo in sadjarstvo. V drugem letu se poučuje tudi vinogradništvo. Šola je združena z gospodarstvom, ki daje potrebno priliko za praktični pouk.

Na šoli obstoji tudi mlekarska postaja, kjer se preiskuje mleko in mlečni izdelki. Z osnovo te postaje je stopila šola v tesno zvezo s praktičnimi kmetovalci in z gosavskimi sirarji, ki v njej iščejo raznih pojasnil.

Na šoli se prirejajo tudi razni tečaji, ki trajajo po par dni, in razna predavanja. L. 1903. se je priredilo 8 tečajev in 33 predavanj, kjer so se obdelovala različna kmetijska vprašanja.

V šoli smo si ogledali vse prostore in razne učne pripomočke, kakor živinorejske modele, model govejega telesa, ki se da razložiti itd. Posebno nas je zanimala tudi tukaj stalna razstava kmetijskega orodja in strojev, ki je pravcati kmetijski muzej. Ta obilica predmetov iz raznovrstnih kmetijskih panog je našla med udeleženci mnogo priznanja. Videli smo različno sestavljene gnojnice sesalke, različne stroje za spravlanje krme, videli najrazličnejšo mlekarsko posodo, različne sadne mline, grozdne mline in stiskalnice itd. Zlasti nam je ugajal tudi model emodolske sirarnice, kakršne se nahajajo v gosavskem okraju. Ta model je dal napraviti za razstavo v Genfu l. 1896 inženir Epper.

Od tukaj smo šli v mlekarsko postajo, ki se nahaja spodaj v pritličju. Tukaj smo našli različne priprave za preiskovanje mleka, masla in sira. Postaja deluje pa tudi drugače. Vsako leto priredi spomladi sirarski tečaj, ki traja po tri tedne, in skrbi tudi za to, da se učenci praktično izvežbajo v sirarstvu. V ta namen jih oddaja v sirarne, ki so v rokah teoretično in praktično najbolj izobraženih sirarjev. Razentega pregledujejo na postaji nastavljene moči tudi hleve in

sirarne v kantonu St. Gallen in se prepričujejo o vseh mlekarskih zadevah.

Ko smo si ogledali vse notranje prostore in se poučili o delovanju šole, nas je povabila ravnateljeva soproga na izboren predžujnik, zakar smo ljubeznivo gospo kar najiskrenejše zahvalili.

Po tem prijetnem odmoru smo si ogledali še šolsko gospodarstvo. Šola — dasi zimska — ima, kakor sploh vse take šole v Švici, svoje posestvo, ki meri vsega skupaj 10 oralov (5.75 ha) in rabi v prvi vrsti za različne kmetijske poskušnje. Posestvo je majhno, toda za šolske potrebe dosti veliko. V hlevu je bila rjava šviška živina. Šola redi navadno po 6 krav in 6 do 8 glav mlade govedi. Prav takrat smo našli v hlevu tudi 3 teleta, ki so se za poskušnjo pitala. Teleta so imela nagobčnike kakor v Strikhofu. Za napajanje imajo posebne napajalnike. Napajajo namreč na ta način, da vtaknejo teletu v gobec kavčukov sesek, ki je z verižico pripet h golidi. Da sesek ne uide v gobec, ima na koncu okroglo ploščico. S takim seskom se tele hitro privadi piti. Kakor je pravil g. ravnatelj, imajo tudi po nekterih drugih krajih take napajalnike.

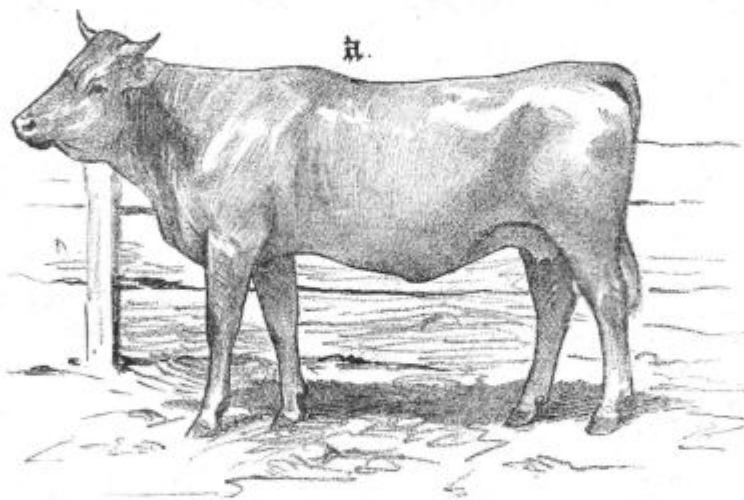
Biki se po teh krajih vpregajo. Kakšna je taka vprežna priprava, nam kaže pod. 107. O posestvu samem ni posebnega povedati, ker obstoji večidel iz sadnih vrto-
Zanimal nas je pri šoli lepi vrt, kjer smo našli prav lepo vzgojene pritlične hruške in razno zelenjad. V vzgojevanju pritličnega drevja so Švicarji mnogo pred nami. Tik vrta se nahaja lepo ograjeno dvorišče za rejo kuretine, sredi dvorišča pa stoji moderno zgrajen kurnjak. Šola dela poskušnje z laškim košjim plemenom in z

angleškim plemenom „faverol“. Prvo redi zaradi jajec, drugo zaradi teže in zaradi zimske neobčutljivosti.

Opoldne smo se še enkrat zbrali k skupnemu obedu, ki se ga je udeležil tudi ravnatelj Wyssmann. Bil je to zadnji trenutek našega skupnega bivanja v prelepi Švici. Zato se ni čuditi, da so se od vseh strani izražala iskrena čutila, ki so navdajala naša srca. Bil je slovesen trenutek, ko smo se v iskrenih besedah poslavljali od lepe dežele, ki je nudila toliko poučnega in zanimivega in ki bo vzbujala med udeležniki prijetne spomine, dokler bomo živeli. Vse je navdajala želja, da bi tudi v naši domovini kdaj prišli do tako srečnih razmer in do tega blagostanja, kakor ga nahajamo med vrlimi Švicarji.

Čas je naglo potekal. Morali smo na kolodvor. Še par iskrenih pozdravov, in vlak s slovenskimi izletniki se je začel pomikati proti domu.

V. Rohrman.

Podoba 106.

Junica, hči krave v pod. 105., ki je podedovala od matere vdrt hrbet (a).

Karbolinej in sadjarstvo.

Do najnovejšega časa je bil ves svet prepričan, da je karbolinej strup vsakemu rastlinskemu življenju. To prepričanje ostane opravičeno deloma tudi v prihodnje. Vsakemu vrtnarju je znano, da ne uspevajo rastline v gnojni gredi, če so stene lesenega oboda namazane s to tekočino.

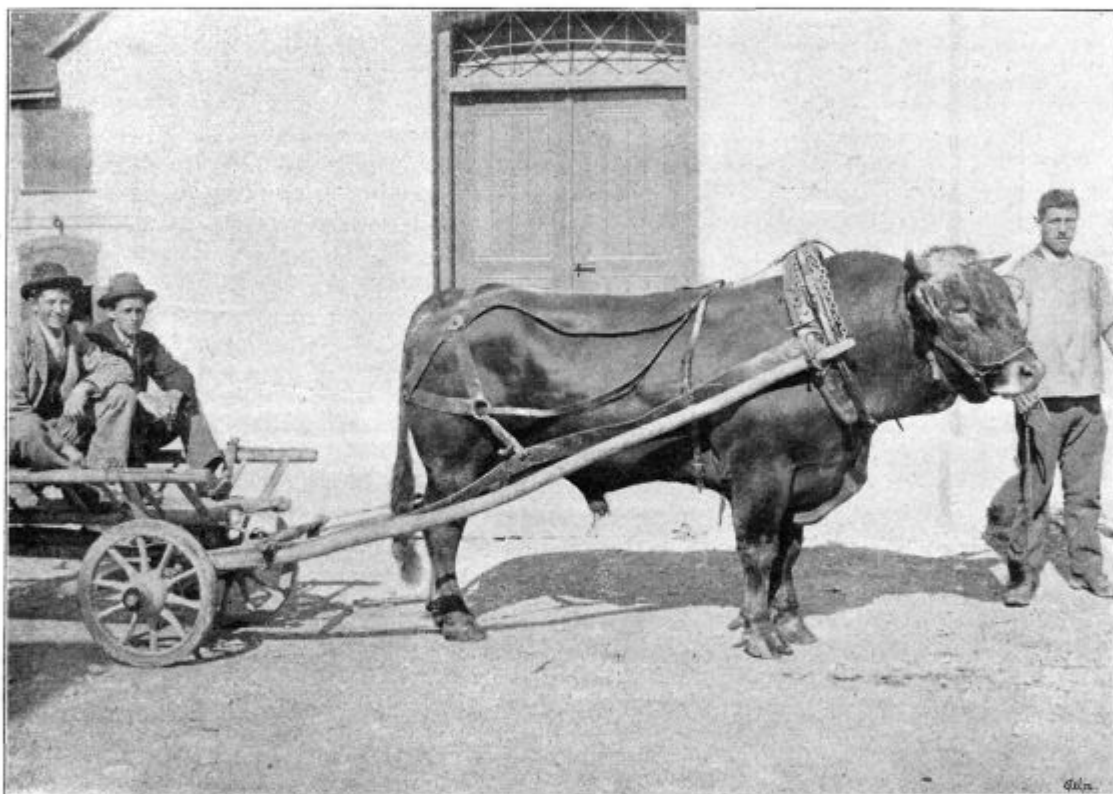
Prav tako neugodno vplivajo hlapi karbolineja na bližnje rastlinstvo pri lesenih, s karbolinejem namazanih vrtnih ograjah.

Kako sem se torej začudil, ko sem pred dobrim letom zvedel iz nemškega tednika „Erfurter Führer im Obst- u. Gartenbau“ zanimivo in neverjetno novico, da so razni poskusi pokazali, da karbolinej sadnemu drevju ne le nič ne škoduje, ampak da imamo od njega pričakovati neizmernih koristi v sadjarstvu. Z največjim zanimanjem sem prebiral dotične spise, ki

vrstah sadnih dreves, pri različnih drvesnih boleznih, živalskih in rastlinskih škodljivcih itd.

Karbolinej se rabi (v kolikor se je dalo z gotovostjo dognati v tem kratkem času) z največjim uspehom za mazanje sadnih dreves (največ pri peškastem sadnem drevju), in sicer debel in vej v vseh letnih časih v razne svrhe.

Jeseni in pozimi mažemo s čistim (nerazredčenim) karbolinejem, ali pa z mešanico karbolineja in apnenega beleža mlado in staro drevje z istim namenom kakor se je doslej rabil sam apneni belež, le z veliko večjim uspehom. Vsi živalski in rastlinski škodljivci, ki se nahajajo na deblu in na vejah, se korenito uničijo. Pa tudi pristop raznim hroščem, gosenicam itd., ki se nahajajo v obližju drevja, se stem ovira, če ne popolnoma zabrani. Koža s karbolinejem namazanih dreves postane gladka in svetla. Kakršnekoli rane na deblu in na vejah se po karbolineju čudovito hitro in lepo celijo. Zajci

Podoba 107. Vprežna priprava za bika.

so izhajali teden za tednom in so bili vedno neverjetnejši. Ker sem prepričan, da ni slepo verjeti vsake časnikarske novosti, sem se takoj odločil, da izvršim sam nekaj tozadevnih poskusov s karbolinejem, pa tudi par drugih sadjarjev sem pridobil za to. Namazali smo jeseni l. 1904. več mladih jablan in hrušek s čistim karbolinejem od tal noter v vejevje. S strahom smo pričakovali pomladi. — Zdrava in bujna rast teh dreves, gladka koža ki se je zajci niso doteknili, hitro in uspešno celjenje rakavih ran in drugih bolezni — vse to nas je prepričalo, da nismo na napačnem potu in da zgoraj omenjeni list ni pretiraval. Spomladi in poleti sem delal poskuse na mladih drevesih, vedno s čistim karbolinejem, a nisem opazil nikjer najmanjšega slabega nasledka.

Letošnjo jesen je prinesel omenjeni nemški vrtnarski časnik celo vrsto razprav, kjer jasno opisuje vse poskuse s karbolinejem in končne uspehe pri raznih

in miši se takih dreves ne lotijo radi do skrajne sile.

Spomladi in poleti se rabi nerazredčen karbolinej v svrhu zatiranja živalskih škodljivcev, posebno krvave uši, in pa v svrhu zdravljenja raznih bolezni na sadnem drevju. Krvava uš se s karbolinejem tako korenito prežene, da se na tako drevo ne vrne nikdar več. Z najboljšim uspehom se zdravijo spomladi in poleti razne drvesne bolezni, posebno rak. Nebroj je slučajev, da se je ta bolezen v kratkem času popolnoma ozdravila s karbolinejem. Isto velja o ozeblinah, o smolikavosti in raznih drugih boleznih. Tudi drevesa, ki so navidez sicer zdrava, ki pa vendar slabo uspevajo, naj se namažejo spomladi od tal noter do vejevja s čistim karbolinejem. Stem se doseže čvrsta rast, ker se koža pomladi in poživí. Ravno to se doseže pri starih hrapavih trtah, ki po mazanju s karbolinejem dobe svetlo, gladko kožo.

Z nerazredčenim karbolinejem naj se ne mažejo niti lesni niti sadni popki. Istotako se ne smejo z njim mazati rane, ki nastanejo, kjer se odžaga kaka debelejša veja. Pokončen les se namreč tako napije karbolineja, da se rana ne more celiti. Take vrste rane se mažejo s tvarinami, ki zabranjujejo pristop zraka in vode v rano, ki pa nimajo lastnosti, da bi jih les posrkal vase (cepilna smola, katran i. dr.).

Razni poskusi so dalje pokazali, da je mogoče rabiti z vodo razredčen karbolinej (10 do 20 %) za škropljenje listja proti raznim listnim boleznim, in sicer baje z mnogo boljšim uspehom, kakor je škropljenje z raztopnino modre galice. Dasi se karbolinej ne da kar naravnost zmešati z vodo, se vendar na preprost način da pripraviti taka mešanica v poljubnih odstotkih. S primerno karbolinejevo zmolzo so se neki dosegli pri strupeni rosi, fuzikladiju itd. velikanski uspehi. Če se ti poskusi potrdijo, je mogoče, da karbolinej izpodrine veliko dražjo raztopino modre galice.

Vem, da bodo cenj. čitatelji „Kmetovalca“ neverjetno zmajevali z glavami, češ, ta je pa že bosa! Gotovo ni nikomur zameriti, če z nezaupanjem presoja tako novotarijo. Tudi ni namen tega spisa koga morati, da bi kar na slepo verjel, kar se tukaj poroča o karbolineju. Pač pa se lahko z mirno vestjo priporoča, da naj vsakdo, ki mu je sprehajanje sadjarstva pri srcu, sam dela poskuse na par slabih drevesih, predvsem na jablanah in hruškah. Na vsakem večjem sadnem vrtu je kako rakavo ali pa smolikavo ali drugače bolno drevo. Kar nemudoma lonec s karbolinejem in čopič v roke! Poskusiti velja na vsak način, saj stane samo par vinarjev in malo časa.

Zelo priporočljivo in dobri stvari v korist bi bilo, ko bi vsakdo, ki bo poskušal s karbolinejem, vestno poročal „Kmetovalcu“ o uspehih. Slavno uredništvo „Kmetovalca“ vem, da bo toli prijazno, da bo objavljalo taka poročila v stalni rubriki.

Marsikdo bo končno vprašal, kateri karbolinej imam v mislih, ko je v trgovini toliko vrst raznih karbolinejev. Kteri je v našo svrhu boljši, se za sedaj ne da povedati, ker še ni dognano. Manjka pač tozadevnih izkušenj.*

Kdor se hoče natančneje poučiti o porabi karbolineja v sadjarstvu, naj si naroči naslednjo knjižico: „Die neuesten Versuche und Erfahrungen mit dem Karbolineum“, cena 1 K. Naslov: Geschäftsamt des Erfurter Führers im Obst- u. Gartenbau, Erfurt. M. Humek — Boh. Bistrica.

Dostavek uredništva: Pri vsaki izumitvi in nasvetovani ali priporočeni novotariji nam je treba biti glede praktične porabe opreznim, celo pa v kmetijstvu. Mi iz svoje izkušnje glede popisane porabe karbolineja ne moremo in ne smemo izreči sodbe, ker smo preskušnje pričeli delati šele sedaj in bomo o njih uspehu mogli šele pozneje govoriti. Vzlic temu nas pa veže dolžnost objaviti mnenje lista „Tiroler Landwirtschaftliche Blätter“, ki ga izdaja kmetijska šola in preskušališče v Št. Mihehu. Ta list je pred kratkim pisal takole: V zadnjem času je bilo celo v strokovnih listih

* **Opomnja uredništva:** Karbolinejev je res več vrst, a to le po imenu, v resnici je pa le en pravi karbolinej, in sicer Avenarijev. Avenarius je to tekočino izumil in jo je krstil z izmišljenim imenom »karbolinej«. Mož tega imena ni pravočasno zavaroval, zato so se ga pričeli posluževati tudi drugi izdelovalci podobnih, a veliko manj ali nič vrednih tekočin. Karbolinej je torej le eden, in ta je Avenarijev, in iz svoje izkušnje moramo potrditi, da je le ta v resnici dober, bodisi za katerokoli porabo.

čitati priporočilo, sadno drevje mazati s karbolinejem. Mi ne moremo umeti, kaka more „strokoven list“ priporočati tako sredstvo, ki ni dobro preskušeno in ki more povzročiti velikansko škodo. Mi smo doslej o vsem tem namenoma molčali, ker imamo načelo, da vsako reč prej preskusimo. Ker smo naredili v severni Tirolski ne le eno poskušnjo, ampak več, ker je veliko sadjarjev na Tirolskem sedlo na limanice dotičnim časnikiarskim poročilom, zato nas veže dolžnost odločno svariti pred mazanjem mladega sadnega drevja s karbolinejem.

Potujoč po raznih pokrajinah smo se prepričali, da so vsa mlada drevesa, ki so bila jeseni s karbolinejem namazana, čez eno ali dve leti odmrta. Tudi rodni les starejšega drevja je bil ves uničen in debela deloma oškodovana, zato svarimo mazati s karbolinejem tudi starejša drevesa.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 264. Svojega sina sem dal učiti kovaško obrt ter sem se z mojstrom pogodil za 3letni pouk. Pa 3 leta so potekla, a mojster noče mojega sina spoznati za pomagata, ker je bil med tem časom enkrat 2 meseca bolan. Mojster zahteva podaljšanje pouka za ta dva zamujena meseca. Ali mora vajenec za dobo bolezni svoj učni čas podaljšati? (I. V. v M.)

Odgovor: § 99. obrtnega reda nima glede podaljšanja učnega časa zaradi bolezni vajenca nobenega določila; tam je edino le to rečeno, da se more učna doba od strani obrtne oblasti čez pogojeno dobo le tedaj podaljšati, če je vajenec iz svoje krivde pouk zamudil ali če ni prebil skušnje za pomočnika. Iz tega sledi, da podaljšanja učne dobe pri Vašem sinu sploh ne more izreči mojster, temveč le obrtna oblast. Zamuda dveh mesecev brez krivde vajenca pač ne more biti povod za podaljšanje učne dobe, če je vajenec drugače izpolnil svoje dolžnosti. Tudi obrtna oblast sme svojo sodbo izreči šele po zaslišanju pristojne obrtne zadrage.

Vprašanje 265. Poslal sem Vam kos smrekove lubadi od drevesa, ki je napadeno po lubadarju, ter Vas prosim poročila, če so v lubadi nahajajoče se ličinke lubadarjeve. (M. L. v St. J.)

Odgovor: V poslanem kosu lubadi se ne nahaja nič ličink, temveč je notri nahajajoči se mrčes iz vrste stonog, ki navadno zalezujejo ličinke škodljivcev, ter je celo koristen. Priporočamo Vam to zadevo sporočiti in pojasniti okrajnemu gozdnomu tehniku, ki je dolžan zadevo brezplačno preiskati in podati primerna navodila.

Vprašanje 266. Odkod prihaja, da je pri nas vedno več prasičev pod kožo rumenih? Pri nas trdijo, da se je to zaneslo s križanjem z angleškimi prasiči, kajti prej ni bilo pri nas niti sledu o tej bolezni. Ali je mesar dolžan plačati prasiča, ki se mu dožene rumenica pod kožo šele potem, ko je bil prasič zaklan? (A. G. v M.)

Odgovor: Da je prasič pod kožo rumen, oziroma, da je tik pod kožo ležeča mast rumena, prihaja odtod, ker je bil prasič bolan za zlatenico. Zlatenica je pri prasičih zelo navadna bolezen in angleško plemo samonasebi tega ni krivo, če se ravno ne vzame v poštev, da je vsaka žlahtna žival bolj podvržena raznim boleznim kakor nežlahtna. Zlatenica pravzaprav ni bolezen zase, temveč je le znamenje raznih bolezni, ki imajo to skupno svojstvo, da pride iz kakega vzroka žolč v kri; kri se pretaka po vsem životu in odlaga rumeno barvilo iz žolča v kožo, mast itd., n. pr. pri prasiču v špoh, kar se tem hitreje vidi, ker je špoh drugače lepo bel. Če je bil prasič takrat, ko je bil zaklan, navidez zdrav,

potem se je bolezen morda šele pričela, ali sploh ni bila močna, ali pa je bila že pri kraju. Izmed domačih živali imajo zlatenico največkrat prasiči, zlasti kadar se pitajo, ker se takrat najlaže pripeti kako motenje naravnega izcejanja žolča v čreva. Zlatenica se pri prasičih navadno opazi v družbi s črevesnim katarom, česar pa ni plemo vzrok, temveč tisto neprikladno in neprimerno krmljenje naših prasičev skoraj s samo kuhano krmo, kar smo že tolikokrat v tem listu ožigosali. Špeh in meso zlatenične živali sta užitna in je kvečjemu špeh navidez manj okusen. Kdor je nevede prodal zlateničnega prasiča mesarju ali komursibodi, nikakor ni zavezan zaklanega prasiča nazaj vzeti, kvečjemu mora povrniti tisto malo škodo, ki nastane, ker se rumen špeh manj okusen vidi in se vsled tega ne more za običajno ceno prodati.

Vprašanje 267. Pri nas na Vipavskem se splošno dogaja, da lesni prekupci merijo od nas prodane krle na tankem koncu in ne na sredi, zato vprašam, ali si moramo pustiti to dopasti? (N. N. v V.)

Odgovor: Pravo mero krle moremo le tedaj izračunati, če merimo debelost na sredi. Pri nas je navada, da lesotrožci kupujejo okrogel les od kmetov na podlagi mere na tankem koncu krle. Če ste prodali les brez posebnega in izrecnega dogovora, tedaj tudi pri sodišču ne boste zmagali, ker se sodnik mora držati običajnih trgovskih navad dotičnega kraja. Če torej hočete svoje krle po resnični kubični meri prodajati, morate pri kupčiji od kupca pismeno ali ustno pred pričami zahtevati potrdilo, da pomeri debelost krlov na sredi.

Vprašanje 268. Pri nas dobi mnogo telet precej v prvem tednu neko čudno bolezen. Tele najprej prične v zadnjem koncu omahovati, potem ga začno noge boleti, da niti več vstajati ne more, in slednjič popolnoma opeša in mu dlaka izpada. Kakšna je ta telečja bolezen in kako jo je zdraviti? (F. Ž. v B.)

Odgovor: Ta pri teletih precej navadna bolezen se imenuje hromota ter prihaja od zastrupljenja krvi. Kri se zastrupi z glivami, ki so v hlevu, zlasti na stelji, in te pridejo pri novorojenem teletu skozi popak v kri. Take glive se ne nahajajo v vsakem hlevu, a kjer se nahajajo, tamkaj večina telet boleha za hromoto. Najbolje je v hlevih, kjer se ta bolezen pojavlja, novorojenecem takoj po porodu izprati popak s $\frac{1}{2}$ % lizolovo vode, to je, vzame se majhno žličico lizola na liter vode. Izpiranje se pa mora izvršiti prav previdno, z mehko in čisto gobico, drugače se lahko popkovina rani. To izpiranje vršite po trikrat na dan, dokler se popkovina toliko ne posuši, da ne more več kri skozi krožiti. Tudi je pri porodu, zlasti pri težkem, paziti, da se popkova vez s silo ne utrga. Dalje je paziti, da krava ne bo mogla popka oblizovati, ker ga stem lahko rani, in ravno v rane najlaže zaide kužnina. Sicer Vam pa priporočamo brati spis „Na popku bolna in kilava teleta“, ki smo ga objavili v letošnjem „Kmetovalcu“, oziroma naročite pri naši družbi knjigo „Sosea Razumnika govedoreja“, kjer najdete to bolezen popisano.

Vprašanje 269. Tukajšnji gospodarji večkrat govorijo o šviških kravjih zvoncih, ki bi jih radi kupili, pa ne vedo, kje se dobivajo, zato prosim pojasnila. (A. R. v V.)

Odgovor: Šviški kravje zvonilo sestoji iz osem do 24 zvoncev, ki so med seboj tako ubrani, da se sliši zvonjenje črede, ki nosi zvonilo, v pravih zvočnih akordih. Taka zvonila se dobivajo pri tvrdki Alfa-Separator na Dunaju XVI. Ganglbauerstrasse, 29, ter stanejo od 10—28 K.

Vprašanje 270. Imam vinograd, kjer je doslej rasla izabela, ali jo je uničila trtna uš. Opustošeni vinograd bom rigolal, zato vprašam, kakšne trte naj sadim? Zemlja je ilovnata in spodaj iz trdega laporja, ki se mora s krampom sekati. (A. B. v M)

Odgovor: Na vsak način morate saditi trte, ki so cepljene na ameriški podlogi. Za lapornat svet je dobra ameriška podloga ruperbus monticola ali aramon rupestris. Ktere vrste je pri Vas cepiti, morete posneti iz knjige „Vrste ameriških in domačih trt, ki so priporočljive za vinograde na Štajerskem“, ki jo dobite v slovenskem jeziku pri c. kr. namestništvu v Gradcu.

Vprašanje 271. Pri nas trdijo, da so oljne tropine, ki jih oddaja kmetijska družba, manj tečne kakor domače, ker so manj mastne; vendar imajo Vaše zato radi, ker se dolgo drže in se ne kvarijo. Prosim pojasnila, če so Vaše tropine res manj mastne in zato manj vredne? (R. C. v B.)

Odgovor: Ta trditev prihaja odtod, ker naši kmetovalci večinoma nimajo pojma o sestavi krmil, o prebavljanju in pretvarjanju redilnih snovi v živalskem telesu. Vrednost oljnih tropin ni v maščobi, temveč v beljakovinah. Beljakovine so izredno močna redilna snov; one tvorijo meso, mast itd., dočim je maščoba sicer tudi potrebna v krmi, a ona tvori le toploto in telesno silo. Maščobo v svrhu tvorjenja toplote in telesne sile kupovati in vrhutega še drago plačevati ne gre in bi bilo tako ravnanje zapravljanje, kajti to dosežemo s cenejšimi krmili kakor je maščoba v oljnih tropinah. Sicer pa živalsko telo veliko maščobe niti prebaviti ne more in gre velik del neuporabljene iz živalskega telesa vun. V 100 kg tropin je 8—10 kg maščobe (olja). Če menite, da je ta tako važna, kupite 10 kg sirovega olja, ki Vas bo stal kvečjemu 5 K, dočim Vas tropine stanejo 18—20 K, in zabelite vselej krmo z nekoliko olja. Če boste tako ravnali, ne bo se živini nič poznalo, kajti manjkalo ji bo beljakovin, ki so glavni sestavni del oljnih tropin, zaradi katerih jih kupujemo in primerno drago plačujemo. Iz teh izvajanj morete posneti, da so Vaše trditve neutemeljene in da so naše tropine najmanj toliko vredne kakor domače. Bodite prepričani, da bi vsak umen kmetovalec rajši vzel tropine, ki bi imele za polovico manj toščobe kakor jo imajo naše, če bi bila druga polovica nadomeščena z beljakovinami. Sicer pa pristavimo, da so naše tropine le navidez manj mastne, v resnici pa ne bo velike ali celo nobene razlike. Vnanjost je odvisna od načina, kako olje izdelujejo. Naše tropine so iz tvornice, ki gorkim potem s pomočjo para olje izdeluje, dočim kranjske kmetijske oljarne olje delajo mrzlim potom. To je pa znano, da vročina zlasti laneno olje zakrknje in suši.

Gospodarske novice.

* Vsakega p. n. dosedanega gosp. uda, oziroma naročnika, prosimo, naj nam ostane zvest tudi v novem letu ter naj nam vsak pridobi vsaj po enega novega uda. To gotovo ni težko v očigled mali letnini 4 kron, ker je odpadla vpisnina, ki je poprej bila ovira za marsikterega kmetovalca. Te prošnje pa ne stavimo zaradi dobičkarije, saj vsak ud dobro ve, da družba nima od udov nič, kajti 2 kroni prideta na list, ki družbo več stane, drugo polovico letnine pa dobe podružnice. Z ozirom na ugled je pa važno, da je družba močna. Glede vsebine lista pa obetamo, da jo bomo, kakor doslej vsako leto, tudi v prihodnjem letu izboljšali, bodisi glede količosti kakor glede kakavosti. Že letos smo list toliko povečali, da je prišlo na vsako številko po eno stran več beriva; prihodnje leto bomo pa dodajali še več prilog ter bomo zlasti več pisali o agrarski politiki ter o zavarovanju živine, ki ga bo naša družba skušala na podlagi kmetijske samopomoči na široki podlagi vpeljati.

* Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. januarja leta 1906. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbeni udje, oziroma naročniki „Kmetovalca“, ki pa niso še plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. Prvo številko prihodnjega letnika pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj je nihče ne vrne, čeprav prestane biti ud ali naročnik, ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo letnino, oziroma naročnino.

* IV. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev priredi c. kr. kmetijska družba kranjska jeseni l. 1906. na južno Tirolsko, in za tiste, ki bodo hoteli, na severno Laško, v svrhu proučevanja vinstva in zlasti umnega kletarstva, ki je na južnem Tirolskem zelo zgledno in močno razvito. Potovanje bo vodil gosp. deželni potovalni učitelj za vinstvo F. Gombač. Na to potovanje že sedaj opozarjamo naše vinščake ter omenjamo, da se semoobsebi umevno smejo pridružiti tudi Primorci in Štajerci. O potovanju in o njega stroških priobčimo svoječasno vse podrobnosti ter pripomnimo, da se bo potovanje vršilo konci meseca septembra, t. j. tik pred našo trgatvijo.

* Poučno potovanje v Švico je naslov ravnokar izišli knjigi, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba kranjska kot VI. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“ in ki jo je spisal Viljem Rohman, pristav kranjske kmetijske šole na Grmu. Pisatelju ni bil namen podati v svojem spisu popis poučnega potovanja kranjskih kmetovalcev v Švico poleti 1904 na običajni način, temveč spisati poučno knjigo v prid našim kmetovalcem, ki naj spoznajo, da je Švica postala prva zgledna živinorejska dežela samo zato, ker so tamošnji živinorejci pri svojem delu hodili edino pravo pot do zaželenega cilja, ki je začrtan na vednostni podlagi, t. j. z obilnim gnojenjem pridelovati veliko dobre krme, z zadostnim pokladanjem vzrejati goved, ki donaja največje dohodke, in z umnim izbiranjem plemenskih živali ustvariti goveje pasme, ki vsestransko zadostujejo. Pisatelj je popisal, kako je ravnati z gnojem in z gnojnico, kako se prideluje krma, kako se oskrbujejo travniki, nadalje je opisal planinarstvo, živinorejo, mlekarstvo in sirarstvo ter sploh vse, kar je v Švici v kmetijstvu dobrega in lepega, torej tudi za nas spodbudnega. Ker je knjiga zanimivo ter živahno pisana, prepletena z dogodki naših potnikov-rojakov, zato je obenem mikavna in nad vse poučna. Vsebinska te knjige torej ni suhoparna kmetijska teorija, temveč iz življenja posnet popis zgledega gospodarjenja šviških kmetov. Knjigi je pridejana krasno izdelana slika udeležencev ter 33 drugih slik, ki pojasnjujejo berivo, med njimi več velikih podob, ki kažejo šviško plemensko goved v taki popolnosti, kakor jih doslej še ni imela nobena slovenska strokovna knjiga. Z izdajo te knjige je kranjska kmetijska družba podala Slovencem novo učilo, in vsak naš gospodar, ki se količkaj zanima za kmetijski napredek, mora to knjigo kupiti. Knjiga se dobiva pri kmetijski družbi v Ljubljani po 1 K s poštnino vred. Denar je z naročilom vred naprej poslati.

* Sosea Razumnika govedoreja je naslov VII. zvezku „Kmetijske knjižnice“, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska. Dr. L. Steuert, živinozdravnik in profesor kr. bavorske kmetijske akademije v Weihenstephanu, je doslej spisal 5 v resnici poljudnih kmetijskih knjig, in sicer v obliki pogovorov med vaščani in brez vseh za kmeta nepotrebnih vednostnih pritklin, zato so se pa Steuertove knjige med nemškimi kmeti tako hitro razširile, kakor nobene druge. Kmetijska družba je že lansko leto izdala Steuertovo „Sosea Razumnika prasičjo rejo“, in kako prav je to storila,

je dokaz velika priljubljenost in hitra razprodaja knjige. To dejstvo je pa bilo tudi povod, da je kmetijska družba sklenila izdati tega pisatelja „Govedorejo“, ki sedaj dotiskana in s 60 podobami opremljena pred nami leži. Prevod te knjige, kakor lanske, je oskrbel družbeni ravnatelj g. Gustav Pirce, ki je, dobro poznaoč naše razmere, knjigo priredil primerno našim potrebam. „Sosea Razumnika govedoreja“ je v resnici poljudno kmetijsko berilo in izvrsten praktičen vodnik za vsakega živinorejca, bodisi za kočarja, ki ima eno kravo v hlevu, ali pa za graščaka, ki ima velik hlev poln govedi. V knjigi je prav preprosto in poljudno povedano, kako je umno ravnati s plemenskimi biki, kako postopati pri porodih krav in kako je pravilno vzrejati in krmiti goved. Ugovore starokopitnih sosedov ve Razumnik na razumljiv način spodbijati, in ravno v obliki pogovorov med naprednim Razumnikom in starokopitnimi sosedi izvojevani prepričaji dajo knjigi zanimivost, da jo vsak prebere, kdor jo v roko vzame, in da se prav gotovo najtrdovratnejši starokopitnik izpreobrne. Živinoreja je pri nas najnemenitnejša panoga kmetijstva, zato naj vsak živinorejec to novo knjigo pri kmetijski družbi v Ljubljani kupi za 1 K. Naročilom na knjigo je denar takoj pridejati.

* Glede oddaje sadnega drevja v l. 1906. opozarjamo na razglas med uradnimi vestmi v tej številki.

* Naročnikom Tomasove žlindre na znanje. Družba je sklenila za leto 1905. kupčijo na 100 vagonov Tomasove žlindre, in sicer na polovico 16 in na polovico 18 odstotne. Dosedaj je oddanih že 86 vagonov, in med temi veliko več kakor polovico 18 % žlindre. V družbenem skladišču v Ljubljani imamo danes sploh le še 16 % žlindro, zato bomo odslej v tem letu nadrobno oddajali samo to, dočim moremo z 18 % žlindro postreči le iz glavne zaloge v Trstu, in sicer samo naročnikom na cel vagon. Ker imamo sploh le še 14 vagonov za to leto na razpolaganje, zato nujno prosimo, naročila za jesensko gnojenje ob pravem času in nemudoma nam poslati, ker je dvomljivo, če bomo pozneje mogli naročnikom še postreči.

* Za živinorejce ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 10 K in trokarje po 4 K. Oboje služi, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 70 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

* Klajnega apna je družba kupila za prihodnjo zimo več vagonov, vsled česar je dosegla ugodnejše cene in ga more ceneje oddajati. Odsej ga oddaja v izvirnih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljke na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmi, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi šupami za živino.

* Živinsko sol priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 67 h 100 kg ali pa 3 K 41 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se izvršujejo, ki se zanja denar naprej pošlje. V navedeni ceni so všeti izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

* Opozarjamo na gnojenje z umetnimi gnojili to jesen in prosimo gospode ude, naj gnojila, to je To-

masovo žlindro, kalijevo sol, oziroma kajnit, kmalu naroče, drugače bo težko točno postrežati, kajti jeseni je silen na val na železnicah in se mora računati z zamudami. Po dosedanjih izkušnjah bomo jeseni oddali kakih 150 vagonov umetnih gnojil, in to največ nadrobno, iz česar more vsakdo posneti, da je le ob pravočasnih naročitvah mogoče premagati tako delo v zadovoljstvo č. naročnikov. Cene so naslednje:

Tomasova žlindra 16 %₆, 18 %₆,
za 100 kg 5 K 80 h 6 K 40 h

Te cene veljajo le za oddajo nadrobno v vrečah po 100 kg, dočim za oddajo podružnicam na vagone po 100 vreč more družba ceno še izdatno znižati. Podružnice, ki leže ob železniški progi Trst-Ljubljana ali Reka-Ljubljana in naroče poln vagon, imajo tudi dobiček pri voznini, ker potem družba ne vračuni vožnje do Ljubljane, ki je v gornjih cenah zapopadana, temveč le resnično plačano voznino.

Rudninski superfosfat po 7 K 50 h 100 kg z vrečo vred.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg.

Kalijevo sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo ose odaja tudi v vrečah po 50 kg. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kostno moko, kostni superfosfat, čilski soliter, roženo moko in druga gnojila se oddajajo po dnevi ceni.

* Šotna stelja, t. j. sušena in s stroji raztrgana šota je izmed najboljših tvarin za steljo. Šotna stelja popije do dvanajstkrat več mokrilne kakor druga, najbolj veže amoniak, ki je najbolj imenitna redilna snov živalskih odpadkov, in nateguje iz zraka vse smrdeče pline; zato dela ta stelja hlev zdrav in nesmrdeč. Ob letošnjem hudem pomanjkanju stelje priporočamo gospodarjem pričeti rabiti to izborna steljo. Kmetijska družba bo odslej priskrbovala svojim udom to steljo, in sicer jo bo odpošljala iz tvornice v Škofelci. 100 kg šotne stelje bo družba oddajala na postaji Škofelca po 2 K. Izvrševala se bodo le tista naročila, ki se zanja denar naprej pošlje. Za vsako naročitev je posebej dodati 25 vinarjev za poštne in druge stroške. Za tiste kmetovalce, ki morejo priti v Ljubljano sami z vozom, bo imela družba v Ljubljani majhno zalogo, in iz te bo oddajala šotno steljo po 2 K 10 vinarjev 100 kg. Šotna stelja je stisnjena v bale po 100 kg in se oddaja le v celih balah.

* Oljne tropine, in sicer sezamove tropine, ima družba vedno v zalogi ter oddaja zmlete in presejane po 18 K 100 kg. Opozarjamo, da imajo sezamove tropine večjo redilno vrednost kakor lanene, zato jih ob sedanjih visokih cenah še celo priporočamo. Pač je res, da vsaka žival, ki prvi dan ne mara sezamovih tropin, a se jih kmalu privadi. V Švici, kjer so prvi živinorejci, pokladajo sploh le sezamove tropine. Lanenih tropin smo ta mesec pač dobili en vagon, a so že vse oddane. Ker imajo oljne tvornice svoje blago že naprej prodano, zlasti lanene tropine, zato za sedaj ne moremo dobiti niti vreče lanenih tropin. Prvi vagon nam je obljubljen šele za mesec februar.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Bohinjski Srednji vasi, ki bo v nedeljo, dne 14. januarja 1906 popoldne ob treh v šoli.

S P O R E D :

1. Poročilo načelnikovo.
2. Račun za leto 1905.
2. Slučajnosti.

Kmetijska podružnica v Boh. Srednji vasi,

dne 25. decembra 1905.

J. Rihteršič, načelnik.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi 1. 1906.

Gg. ude prosimo, naj svoje naročitve na sadno drevje prilagajajo pri svojih podružnicah, oni pa, ki niso uvrščeni v podružnice, v družbeni pisarni v Ljubljani ustno ali pisмено. V vsaki pismeni naročitvi je povedati, na katero železniško postajo je drevje poslati.

Oddajalo se bo visoko in pritlično drevje. Ker zaloga posameznih skupin in različnih vrst ni velika, si družba pridržuje pravico, da preobilne naročitve skrči in namesto naročenih vrst, ki so že pošle, ali jih sploh nima, da drevesa drugih primernih vrst, če jih bo še imela.

Naročitev na veliko število dreves družba ne bo zvrševala, ker je njena naloga pospeševanje sadjarstva po deželi sploh, in zato skrbi, da se dobre vrste kolikor mogoče razširijo med kmet-skimi posestniki.

Pri naročanju veljajo tele določbe:

1. Podružnica sklene, ali vzame za svoje ude brezplačna drevesca ali ne. Če jih vzame, potem mora poslati vso udnino glavnemu odboru v Ljubljano, če jih pa ne vzame, ji ostane polovica udnine za podružnične namene; le udnino gg. učiteljev mora vso poslati glavnemu odboru.
2. Če podružnica obdrži polovico udnine, morejo njeni udje dobiti po 4 drevesa za znižano ceno 2 kron.
3. Cena za vse drugo drevje je 80 vinarjev za drevesce.
4. Navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvora, in sicer z zavojem vred.
5. Vsa naročila je treba vsaj

do 15. februarja 1906.

sporočiti družbi. Kdor do tega časa ne naroči brezplačnega drevja, potem ne bo imel več pravice do njega.

6. Če bi utegnili kaj drevja ostajati čez naročitve družbenih udov, ga morejo dobiti neudje po 1 K 20 vinarjev drevesce.

Listnica uredništva.

I. K. v N. V. Na Vaše vprašanje najdete odgovor v tem listu pod št. 266.

J. S. v M. Davek po pokojniku morate Vi kot glavni dedič plačati, a imate pravico terjati razumno povračilo od vseh drugih dedičev.

